



# AZ ÓKORI KELET

– néhány mozaik –

?

*Naht csillagász  
thébai (ma: Luxor) sírja  
(Kr. e. 15. sz.)*

9.B | 2024. szept. 12.

# 1. MEZOPOTÁMA

?



## a). sumerek

↳ biblikus jelentőség – ?

- Tell al-Muquayyar → Leonard Woolley (1920') → Ur
- 4–3. ée
- öntözéses földművelés



ÁLLAM: egy területen élő lakosságot összefogó szervezet

- politeizmus (városállamonként saját isten)
- kultúra: kerék, csillagászat (← áradás), jóslás, 60-as számrendszer  
ékírás (szókép → szótag)

↳ ?

## b) Óbabiloni Birod. (Kr. e. 2000–1500)

┌ Kr. e. 18. sz.

?

Hammurápi törvényei (Kr. e. 18. sz.)

*H. Samas, az igazság (és a nap) istene előtt áll*



## c) asszírok

- állandó hadsereg, Közel-Kelet meghódítása
  - └ munkaerő: deportált népek
- 722 – Izrael elf. (főv.: Szamária)
- kegyetlen elrettentés

?



*Dombormű Assur-bán-apli (668–627) nínivei palotájában British Museum (London)*

## d) Újbabiloni Bir. (625, Babilon elf. – 538)

- asszírok legyőzése
- kegyetlenség, deportálás
- II. Nabu-kudurri-uszur / Nabukodonozor (604–562)  
587 (Jeruzsálem elf.) – 538 (II. Kürosz perzsa király rendelete):  
zsidók babiloni fogsága



- Babilon: Istár-kapu, Bábel tornya, Szemirámisz függőkertje
- bukás: Bél-sár-uszur / Baltazár – ?  
„Mene, tekel, ufarszin” (Dániel próféta) – perzsák ...



Rembrandt: Baltazár lakomája (1635, *National Gallery, London*)

## 2. EGYIPTOM



- festészet:  
legjellem-  
zőbb  
nézetek elve

*Kert Nebamon  
sírjának  
falfestményén |  
British  
Museum,  
London*

*(Kr. e. 14. sz.)*

- Egy. = „a Nílus ajándéka” – ?  
 ← *Hérodotosz, a történetírás atyja*
- hieroglifák megfejtése – ?  
 rosette-i kő, *Jean-François Champollion*
- **fáraó** *Ré leszármazottja, isten*  
 múmia *a f után a lélek megmaradásához*  
**piramis** *a test fennmaradása is szükséges*
- hitvilág
  - politeizmus
  - állatkultusz + antropomorf istenek
  - helyi + állami + népi istenek
  - istenek – szerepkör
- újkori komolyzene – ?  
 Aida, Varázsfuvola,  
**Händel: Izrael Egyiptomban**



Amarna-reform – ?



Nofertiti (*Neues Museum, Berlin*)

Tutanhamon trónusának háttámlája  
(*Egyiptomi Múzeum, Kairó*)





# Ehnaton, Nofertiti és gyermekeik (Neues Museum, Berlin)

?

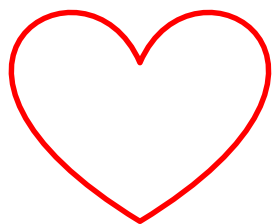


Egymást fogó kezek (*Neues Museum, Berlin*)



- egyiptomi kultúra: 10-es számrendszer

365 napos napév



← Ebers-papirusz (Lipcsei Egyetem könyvtára)  
papirusz

- cigányok – ?  
(populus pharaonis)



### 3. FÖNÍCIA

- Földközi-t. és a Libanoni-hg. között,  
ma: Libanon, Szíria  
└ külön királyságok
- 12–8. sz.: gazdag kereskedővárosok  
„a tenger fuvarosai”
- kulturális hagyatékuk,  
(1) festett kelme – ?



*tüskés bíborcsiga*



*bíbortetű*



## (2) betűírásos ABC

- 1100 körül,  
Büblosz
- 22 msh-jel
  - héber írás
  - arab
  - [+ mgh]
  - görög



– sorvezetés iránya – ?

*Kilamuva-sztélé  
(Berlin, Pergamon Múzeum)*